

TEHETSÉGSEGÍTÉS ESÉLYEK ÉS LEHETŐSÉGEK

CSÍKPÁLFALVA
2017.11.23.

KORMOS DÉNES

Kutató-fejlesztő szakpedagógus

MISKOLCI EGYETEM

TANÁRKÉPZŐ INTÉZET

kormosnet@gmail.com

Hogyan lehet felismerni a tehetséget?

A képen 7 éves Terence Tao
24 évesen lett professzor

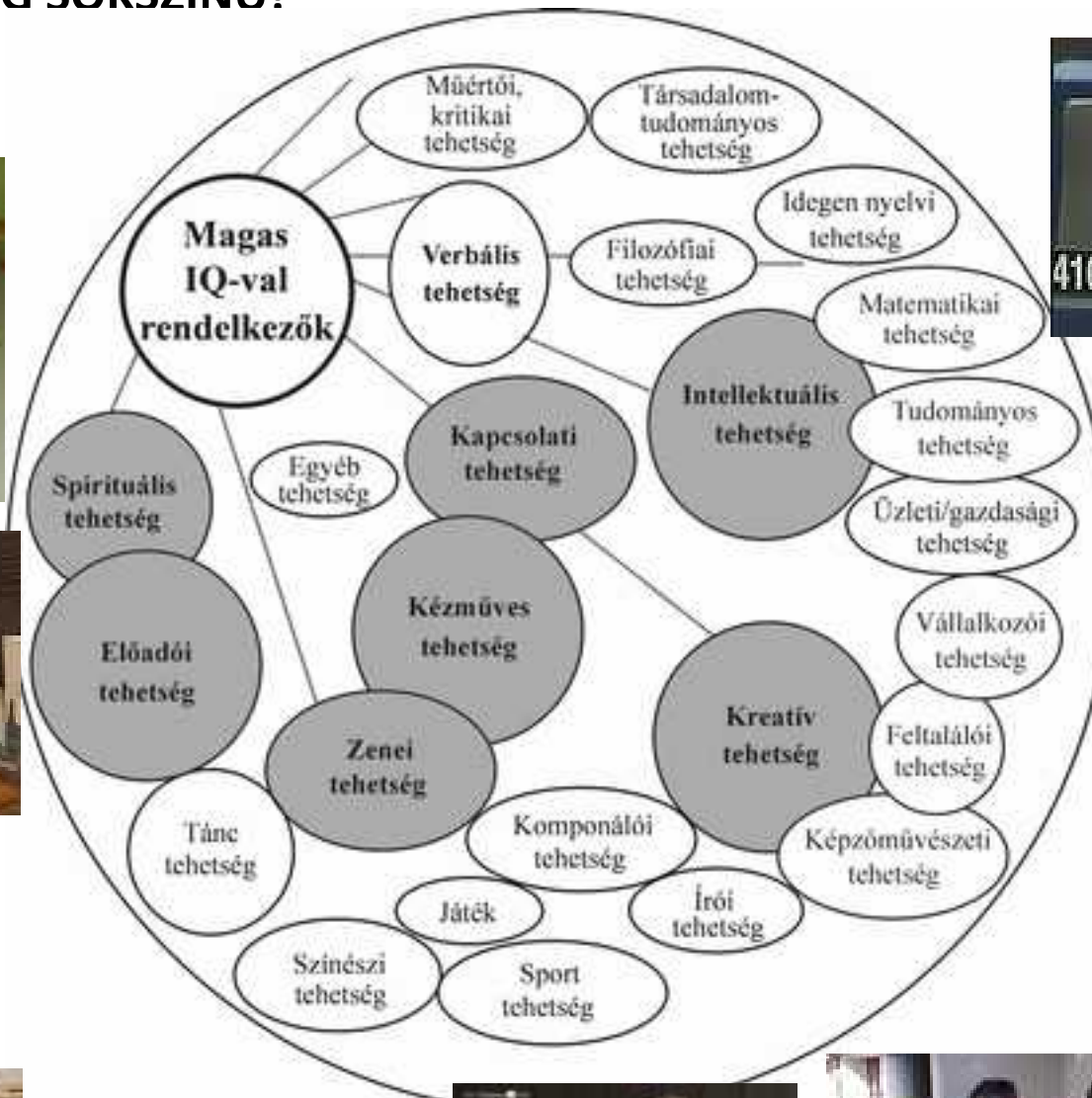
31 évesen kapta meg
a matematika Nobel-díját

Gillian Lynne as the Lilac Fairy in "**Sleeping Beauty**" at the Royal Ballet

A TEHETSÉG SOKSZÍNŰ!

MIT NÉZÜNK, MIT
KERESÜNK?

MIT KEZDÜNK A
JELEKKEL?

MIK A JELEK?

TEHETSÉGSEGÍTŐ A
KÖRNYEZET?

Természetes adottságok

katalizátorok

Kompetenciák

KÖRNYEZETI

- Környezet (fizikai, szociális, iskola)
- Személyek (szülők, mentorok, társak, tanárok)
- **Tehetséget kibontakozatható kondíciók (tehetséggondozó programok pl.)**

sorsfaktor

INTRAPERSONÁLIS

- Fizikai/ mentális jellemvonások
 - Öntudat/önbizalom
 - Motiváció
 - Akarat stb.

Előrelépés

(beleértetés: idő, pénz energia stb.)

Kompetencia területek:

- Intellektuális (iskolai. Pl. nyelvek, tudomány stb.)
- Technológia (számítógép, mérnökök stb.)
- Művészetek (zene, színház)
- Társadalmi tevékenységek
 - Üzleti
 - Sport
- Strat.játékok

Külső összetevők – Gagné (2008)

Alkomponensek:

- 1. Milliő:** klíma, iskola, lakóhely (falu/város); családi vagyon, szegénység; kulturális környezet.
- 2. Meghatározó személyek:** családtagok/testvérek; tanár, kortárs csoport, mentor, celebek (mint szerep-modell).
- 3. Szolgáltatások/programok:** jogi lehetőségek, támogatások (gazdagító programok, gyorsítási lehetőségek)

Külső összetevők – Gagné (2008)

A környezeti „katalizátor” nagyrészt az interperszonális katalizátoron (pl.: motiváció) keresztül hat a tehetségfejlesztési folyamatra – de hathat közvetlenül is.

Érvényes a tehetséges tanulókra, fiatalokra.

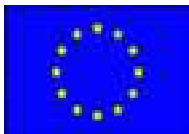
Érvényes a tehetségsegítőkre.

A 126/2008.(XII.4.) OGY határozat A Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról,
 fina

A Nemzeti Tehetség Program megvalósulása

Forrás:

2012

2013

2014

2016

TÁMOP 3.4.5
Tehetséghidak

TÁMOP 4.2.4 Nemzeti Kiválóság
Program

EU 2014 – 20 EFOP
6Md..

TÁMOP 3.4.4B
TÁMOP 3.4.3 – (2012-)

TÁMOP 3.4.4B
TÁMOP 3.4.3 – (2010-)

TÁMOP 3.4.4
Magyar Géniusz Program

2008 Nemzeti Tehetség Program

OKA pályázatok

TEHETSÉGESEK
MAGYARORSZÁGA

-2028

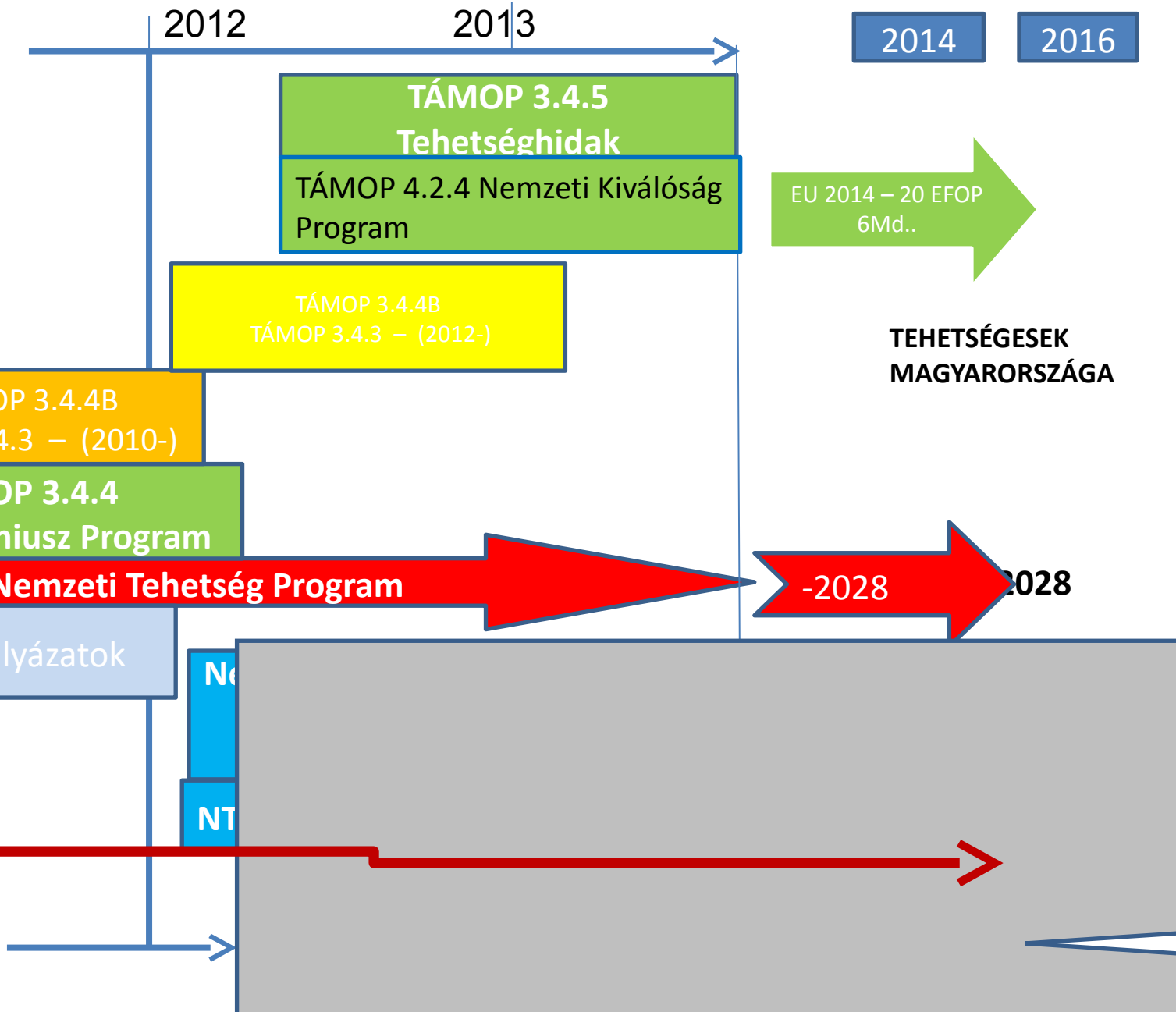
2028

Forrás

N

NT

NÉHÁNY INDÍTÓ GONDOLAT

- A tehetségsegítés és hátránykompenzáció nem ellentétes, hanem egymást erősítő folyamat.
- A tehetségsegítés rendszerében minden szereplő formál és formálódik.
- Energiákat közvetít és energiákat kap.
- A folyamatos részvétel megváltoztatja szemléletünket és viszonyulásainkat.
- Segít megtalálni önmagunkat és alkotóelemünket.
- Közvetlenül és közvetetten formáljuk a szűkebb és tágabb szakmai és társadalmi környezetünket.
- Új hálózati erőforrások generálódnak

Megalapozás, ráhangolódás

Miért jó, ha van az intézménynek
szakmailag megalapozott tehetségsegítő
programja?

**MEGEGYEZÉS A TEHETSÉG MEGHATÁROZÁSÁBAN!
VÁLASSZUNK TEHETSÉGMODELLT!
MIÉRT FONTOS?**

- Egységes szakmai alapok.
- Közös értelmezési keretek, szakmai nyelv.
- A tehetségdiagnosztika szempontrendszerének és módszertanának megalapozása.
- A fejlesztés pedagógiai, pszichológiai szempontjainak és tartalmának megalapozása.
- A hatásvizsgálatok, az értékelés megalapozása.
- A nyitottság, a sokszínűség megőrzése.

Czeizel Endre 4x2 + 1 faktoros sors talentum modellje

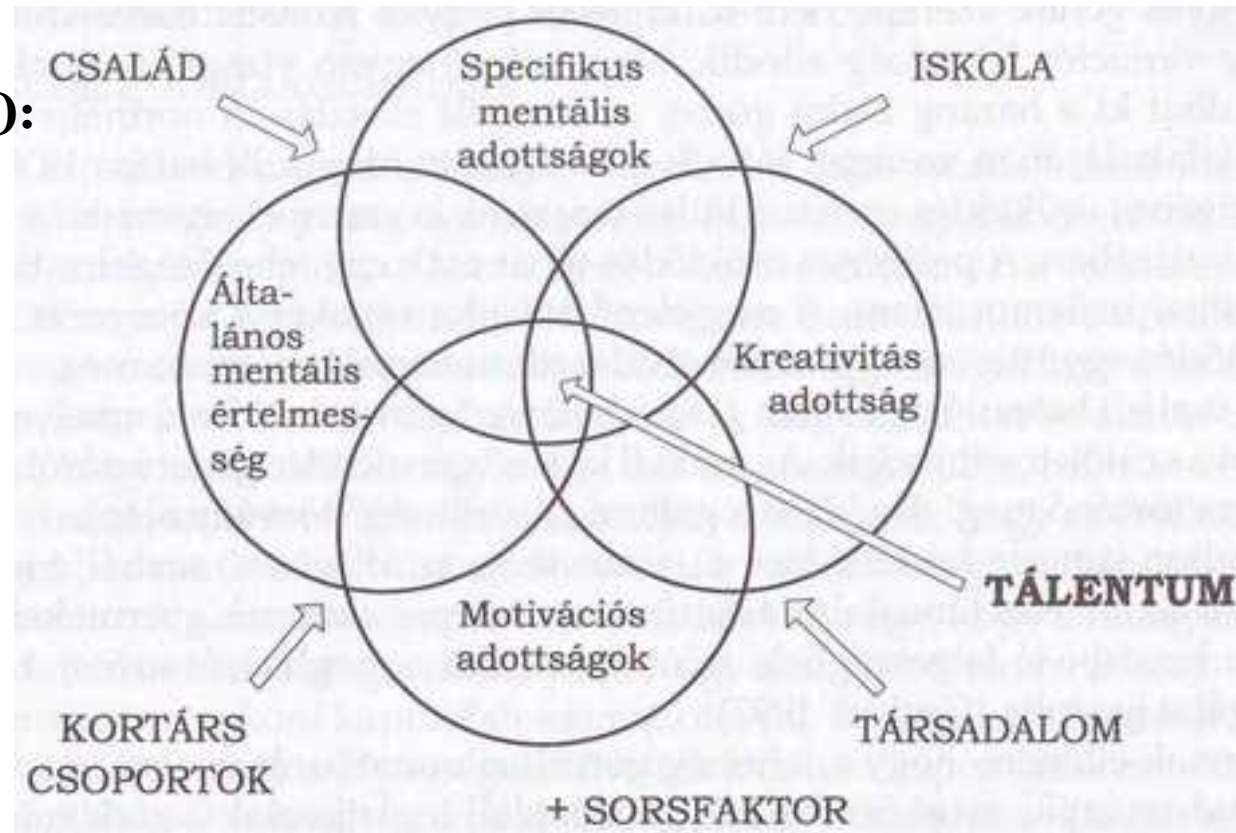
adottságok (örökletesség):

- speciális mentális
- általános értelmesség
- kreativitás
- motiváció

külső hatások:

- család
- Iskola
- munkahely
- kortárs csoport
- társadalom

(elvárás, divat, lehetőség)

A tanulók kiválasztása, azonosítása

- Iskolai és egyéb információk gyűjtése.
- Pedagógusok megfigyelései (*megfigyelési szempontok rögzítése*).
- Szaktanári osztályfőnöki jellemzések.
- A fontos tantárgyakban nyújtott teljesítmények.
- Társak véleménye.
- Az egyes szakterületeken nyújtott tanulói teljesítmények.
- Produktumok
- Felvételin nyújtott teljesítmények.
- Méréseken nyújtott kiváló teljesítmény.
- A tanuló egyéni érdeklődési körének feltérképezése.
- Érdeklődés, tanulói motiváció.

A tehetségdiagnosztika fő területei, módszerei

A tehetségdiagnosztika a tehetséggel kapcsolatos lelki, viselkedésbeli, teljesítménybeli, környezeti tényezők együttes vizsgálatát jelenti.

A tehetségdiagnosztika fő területei

```
graph TD; A[A tehetségdiagnosztika fő területei] --> B[tehetségazonosítás]; A --> C[beválogatás]; A --> D[hatásvizsgálat]; B --- B_desc[annak megállapítása, hogy az általunk alkalmazott (másoktól átvett vagy saját magunk által kidolgozott) tehetségkoncepció kritériumainak megfelelnek-e a vizsgálati személyek.]; C --- C_desc[annak megállapítása, hogy az általunk alkalmazott (másoktól átvett vagy saját magunk által kidolgozott) tehetségkoncepció kritériumainak, valamint egy adott tehetséggondozó program kritériumainak megfelelnek-e a vizsgálati személyek]; D --- D_desc[azt vizsgáljuk, hogy egy adott tehetséggondozó programnak van-e minél objektívabb módon bizonyítható fejlesztőhatása, vagy sem.];
```

tehetségazonosítás

annak megállapítása, hogy az általunk alkalmazott (másoktól átvett vagy saját magunk által kidolgozott) **tehetségkoncepció kritériumainak megfelelnek-e a vizsgálati személyek.**

beválogatás

annak megállapítása, hogy az általunk alkalmazott (másoktól átvett vagy saját magunk által kidolgozott) tehetségkoncepció kritériumainak, valamint egy **adott tehetséggondozó program kritériumainak megfelelnek-e a vizsgálati személyek**

hatásvizsgálat

azt vizsgáljuk, hogy egy adott tehetséggondozó **programnak van-e minél objektívabb módon bizonyítható fejlesztőhatása, vagy sem.**

Teljesen hiábavaló kiválogatni a kiemelkedő képességű, tehetséges gyerekeket, ha nem tudunk számukra megfelelő támogató környezetet biztosítani és szakmailag megalapozott fejlesztő programokat indítani.

A komplex tehetségsegítő programok programok céljai

1. a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése;
2. egy adott tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése;
3. „megelőzés”, „légkörjavítás”;
4. olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést.

Fejlődéslélektani szempontok

- A fejlesztő munkának egyik kritikus pontja, hogy **mely életkorban kezdjük el a speciális tehetségfejlesztést**. Ez mindig *függ az adott speciális képességtől*, annak megjelenési idejétől. Például a zenei, matematikai és bizonyos mozgásbeli tehetség már óvodáskorban megjelenhet, s ezek programszerű fejlesztése már akkor fontos, gyakran azonban csak későbbi életkorban nyilvánulhat meg a tehetség.

I.2.1. Óvodáskor

- Az óvodáskor igazán „csak” *alapozó korszaknak* tekinthető:

mindenekelőtt a megfelelő érzelmi fejlődést kell biztosítani azzal, hogy „törődünk” a gyerekekkel, s engedjük őket játszani.

- Ebben a korban még *nem szabad „elkülöníteni”* a tehetségesnek látszó gyereket, ebből sok probléma adódhat.

A kisiskoláskor

- Már más lehetőségeket kínál, de ekkor is óvatosan kell eljárunk. Ez is alapvetően **alapozó korszaknak** tekinthető, csak más értelemben, mint az óvodáskor.
- Ezekben az években elsősorban a **tehetség általános képességeihez tartozó elemek** /lásd a korábbi felsorolást!/ kell hatékonyan fejleszteni.
- Az úgynevezett **speciális osztályok koraiak még ekkor**, hiszen ezekben a tanulók kiemelkedő teljesítményének alapja többnyire a magas szintű általános képességrendszer, nem pedig a speciális képesség.
- Ha felbukkan a tehetség – például matematika, nyelv -, **egyéni programmal** lehet a fejlesztést megoldani.

A felső tagozat, illetve ennek megfelelő gimnáziumi osztályok

- Ezek az osztályok már szinterei lehetnek a **hatékony speciális tehetségfejlesztésnek**. Ez az a kor, amelyben a kutatások és tapasztalat szerint is /12-13 éves kor körül/ már többnyire megjelenik a speciális tehetség az intellektuális szférában.
- **Kettős itt az iskola funkciója:**
 - egyrészt a tehetséges gyerekek felderítéséhez kell folyamatosan működő, változatos **kereső programokat** biztosítani,
 - másrészt – ha megtaláltuk a tehetséget – speciális szervezeti keretek között kell azt **továbbfejleszteni**.

A középiskoláskor

- Ez a kor adhat **igazán teret** a hatékony speciális tehetségfejlesztéshez. Sokféle szervezeti forma áll rendelkezésre ehhez az iskolai gyakorlatban: fakultáció, tagozatok, speciális osztályok stb.
- Fontos azonban, hogy a programok **ne legyenek túlzóan speciálisak**.
 - Egyrészt a *tehetség általános képességeihez tartozó elemek* fejlesztéséről itt sem szabad megfeledkeznünk.
 - Másrészt még ekkor is lehetőséget kell biztosítani a tanuló számára, hogy érdeklődésének változásával, új, magas szintű képességeinek megjelenésével összhangban *tudjon változtatni képzési menetrendjén*.
- Rugalmas, **sokféle képességterületet átfogó programokra** van tehát szükség. Fontos, hogy a középiskolás korszak végére találjuk meg a gyerek igazi értékeit.
- (A kiemelkedő tehetségek speciális fejlesztésében a **felsőoktatásban** tudjuk a pontot az i-re feltenni!)

TANULÓI NÉPSSÉG

SZŰRÉS

T. ÍGÉRETEK

A FOLYAMAT

ÉRTÉKELÉS

FEJLESZTÉS

TEHETSÉGEK

KÜLSŐ PROGRAM

EGYÉNI FEJLESZTÉS

A7 ITÉZMÉNY KOMPLEX

Milyen előnyei vannak a Tehetségpont megalakításának?

- A már korábban meglévő szakmai hagyományok, tapasztalatok áttekintése, rendszerbe foglalása.
- Új szemléletű szakmai megközelítés-tartalmi és szervezeti megújulás.
- Erőforrás fejlesztés, erőforrás bevonó képesség javulása.
- Megosztott tudáson alapuló tanuló közösség formálódása.
- Több lehetőség a tehetséges fiatalok megtalálásához és fejlesztéséhez.

A tehetségpontoknak négy kötelező feladatköre van

- ***Tehetségkeresés-azonosítás***, amelynek célja a megnyilvánuló potenciális és/vagy kibontakozott tehetségek erős és gyenge pontjainak megismerése.
- ***Tehetséggondozás***: a tehetségek kibontakozását segítő tervszerű aktivitás és folyamat. A tehetséggondozás (egymást nem kizáró módon) megnyilvánulhat például alkalmi vagy rendszeres anyagi támogatás, menedzsment támogatás (például előadói

A Tehetségpont szervezését vállaló közösségnek el kell dönteni

- Mely tehetségterületeken akar tehetségsegítő aktivitást folytatni
- A közösség hogyan vállal szerepet a tehetség azonosítása, gondozása, tanácsadás, együttműködés feladatkörökben?
- Milyen célcsoport (például: általános iskolás , középiskolás, stb. célcsoportot) irányában kívánnak tehetségsegítő

A tehetségpont tevékenységének fókuszába eső
tehetségterületek

- ***Verbális-nyelvi intelligencia***: jól fejlett verbális készségek és fokozott érzékenység a beszélt nyelv hangzására, a szavak jelentésére, ritmusára. (Hol jelenhet meg? Pl. anyanyelvi és idegen nyelvi programok stb.)
- ***Logikai-matematikai intelligencia***: arra való képesség, hogy problémákat analizáljunk, absztraktnan gondolkodjunk, hogy tudományosan tanulmányozzunk kérdéseket, hogy felismerjünk logikai és numerikus mintázatokat, hogy kezeljünk szimbolikus

- ***Testi-kinesztetikus intelligencia:*** az egész, vagy bizonyos testrészek működtetésének kifinomult képessége, fejlett mozgáskontroll, tárgyhasználatban való ügyesség (Hol jelenhet meg? Pl. sportprogramok, tánc, mozgáskultúra)
- ***Interperszonális intelligencia:*** érzékenység arra, hogy pontosan megértsük és megfelelően reagáljunk mások érzéseire, vágyaira, motivációira (Hol jelenhet meg? Pl. színjátás, kommunikációt fejlesztő tevékenységek stb.)

Területi hatókör szerinti tehetségpont típusok:

- ***Intézményi/Szervezeti hatókör:*** a tehetségpont egy adott intézmény (például iskola), vagy szervezet (például civil szervezet) tanulói, tagjai körében végez tehetségazonosító, - gondozó és tanácsadó tevékenységet.
- ***Települési hatókör:*** a tehetségpont nemcsak egy adott intézmény/szervezet tanulói, tagjai körében, hanem egy adott település (például:

Az akkreditációs minősítés szerint megkülönböztethető

A tehetségpont akkreditáció egy 3 évenként megvalósuló minősítési eljárás. A tehetségpont akkreditáció eredménye alapján a tehetségpontot

tehetségpontok:

különböztethetünk meg:

		
<p><i>Regisztrált Tehetségpont:</i> még nem vett részt tehetségpont akkreditációban, vagy nem teljesítette a legutóbbi tehetségpont akkreditáció kritériumait.</p>	<p><i>Akkreditált Tehetségpont:</i> teljesítette a tehetségpontoktól elvárt minimum követelményeket</p>	<p><i>Akkreditált Kiváló Tehetségpont:</i> túteljesítette a tehetségpontoktól elvárt minimum követelményeket.</p>

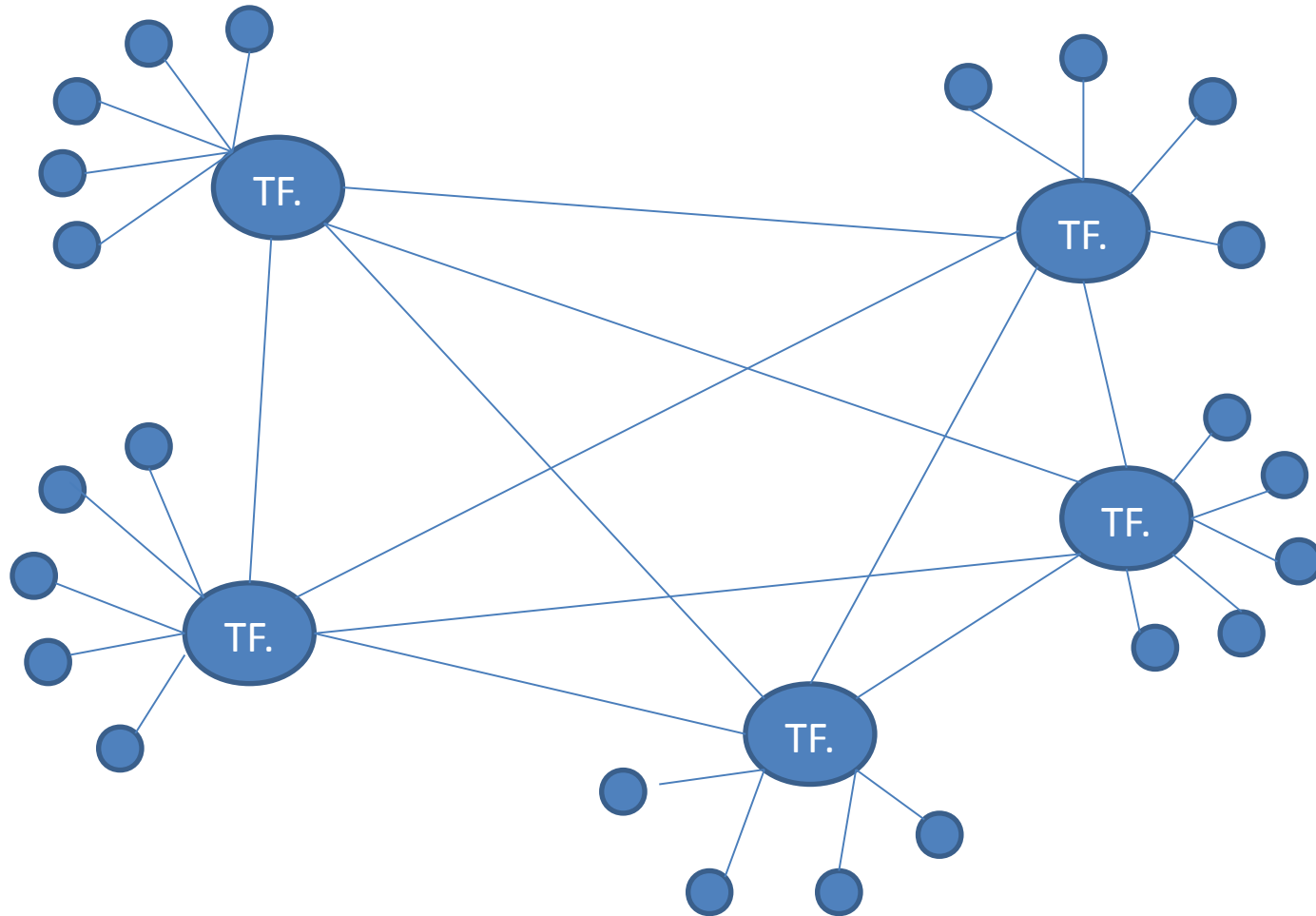
TEHETSÉG KOORDINÁCIÓ PARTNEREK

TEHETSÉGSEGÍTŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK KERETEI

- TEHETSÉGEK MEGTALÁLÁSA, AZONOSÍTÁSA, FOLYAMATOS FEJLESZTÉSE, KÖVETÉSE
- PROGRAMOK FEJLESZTÉSE
- TEHETSÉGSEGÍTŐ LEHETŐSÉGEK BŐVÍTÉSE
- TEHETSÉGSEGÍTŐ PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSA
- EREDMÉNYESSÉG, HATÁSVIZSGÁLAT
- TANÁCSADÁS
- EGYÜTTGONDOLKODÁS, TUDÁSMEGOSZTÁS

FELADATMEGOSZTÁS, TÉMAFELELŐSÖK MUNKAKÖZÖSSÉG, MUNKACSOPORT

LÉPÉSEK	TEVÉKENYSÉGEK
1.	<p>Előzetes tájékozódás <i>A Tehetségpontokról</i> <i>Az eddigi értékekről</i></p> <p>A Tehetségpontot létrehozó szervezet tehetséggondozó hagyományairól, kialakult gyakorlatáról, a feltételrendszeréről.</p>
2.	<p>Előzetes tárgyalás</p> <p>A Tehetségpontot létrehozni kívánó szervezetek, illetve magánszemélyek egyeztető megbeszélése, a Tehetségpont alakítására vonatkozó elhatározása, legalább szóbeli megállapodása.</p>
3	<p>Dokumentáció</p> <p>A kitöltött regisztrációs lap bemutatása alapja a fenntartói hozzájárulásnak (kötségvetési intézmény esetén), illetve más illetékes testületek jóváhagyásához is szükséges (civil és más szervezetek esetén).</p>
4.	<p>Regisztráció</p> <p>A Tehetségpont létrehozására szolgáló regisztrációs lap kitöltése, www.tehetsegpont.hu</p>
5.	<p>Tehetségpont lettünk! Működés-felkészülés az akkreditációra.</p> <p>A szervezet a Nemzeti Tehetségsegítő Tanácstól kapott visszaigazolás után nevezheti magát Tehetségpontnak, s kezdheti meg ezen a néven a tevékenységét.</p>

A Tehetségpontok létrehozásának feltétele, folyamata

ÖSSZEGZÉS

Miért érdemes Tehetségponttá válni?

- Mert a szervezet és/vagy intézmény számára is világossá válik a helyben folyó tehetségsegítő munka, ami **megerősítést ad a minőségi szakmai munka fenntartásához és folytatásához.**
- Mert a szervezet és/vagy intézmény **hitelesebbé, eredményesebbé válhat** a környezetében, így ezáltal **nőhet a presztízse!**
- Mert **lehetőség nyílik a hálózatban rejlő lehetőségek kiaknázására**: a szervezet és/vagy intézmény megmutathatja az őt körülvevő hálózatnak saját jó gyakorlatait, tevékenységeit. Ezáltal gyarapíthatja további intézmények szakmai munkáját, valamint számára is **lehetőség nyílik más intézmények, szervezetek által bemutatott jó gyakorlatok megismerésére.**
- Mert a **tehetségpont működése mozgósítja a szervezet és/vagy intézmény belső energiáit.**
- Mert a tehetségpontok működése **plusz tudást biztosít a hálózatban dolgozó, tehetségekkel foglalkozó pedagógusoknak és szakembereknek.**
- Mert a tehetségpontok **lehetőséget kapnak az EU-s pályázatokban való részvételre.**
- Mert a tehetségpontok számára a **Nemzeti Tehetség Program pályázataiban plusz pontszám érhető el.**
- Mert a tehetségpontok számára **kinyílik a világ: szert tehet új szakmai és emberi kapcsolatokra**, mely által javíthatja a már meglévő tehetségsegítő munkájának színvonalát!

Tehetséges a gyerekem

Tehetséges vagyok!

Tehetséges gyerekekkel foglalkozom

Tehetségpontok a tehetségek szolgálatában
Inker József Judit

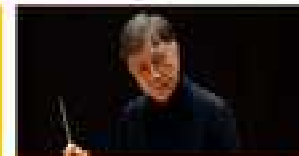
Két új füzettel bővült a Mateheta Géniusz Műhely sorozata

Már összeállításban új Géniusz kötet jelent meg, melyek változatos témákban nyújtanak hasznos ismereteket pedagógusoknak és tehetségsegítő szakembereknek.

Eliismerő oklevél

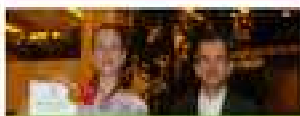
Eliismerő oklevelet adtak át a Mateheta részére 2017. június 27-én az ELTE PK Oktatási Innovációs napján.

A tehetség Szent István Rend díjjal kitüntetett nagykövete
Inkeri Václav Tamás

Nyári táborok a Nemzeti Tehetség Program keretében

Magyar aranyérem a Mateheta

Dalmafi Marián Bogár

BADFOGÁSÚ SZÁMÍTÓ
19. Országgyűlési Hivatal

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

